

Sukeva 1750-luvun pitäjänkartassa

Ilalmen vanhin pitäjänkartta on peräisin 1750-luvulta. Se perustuu Olof Borgströmin ja Pehr Krookin vuosina 1755 – 1757 tekemiin mittauksiin. Kuvassa on Sukevanjärven ympäristöä koskeva ote tästä kartasta.

Kartta korvaa asutuksen paikantamisen osalta isonjaon kartan puuttumisen ainakin osittain. Talojen sijainti ei tuota erityisiä yllätyksiä. Järven kaakkoispäässä olevia taloja oli neljä: lännestä lukien Kauppila, Niemi, Komula ja Harju. Karttaan on merkitty myös talojen maakirjanumerot, Kauppila ja Niemi 2 ja Komula ja Harju 1. Sukevan viides talo sijaitsi Pihlajamäellä erillään muista ja kuului 1840-luvulle asti Vänninmäen maakirjakylään.

Merkille pantavaa kartassa on se, että Huutolahdessa ei ollut tähän aikaan taloa, eikä myöskään Lapinkylää ollut vielä olemassa. Kaupukset siirtyivät Pihlajamäeltä Huutolahteen johonkin aikaan 1700-luvun jälkipuoliskolla tämän kartan laatimisen jälkeen. Niemen Kakkiset puolestaan jakautuivat 1700-luvun puolivälissä kahdeksi taloksi. Pro gradua 1980-luvulla laatiessani pidin mahdollisena, että uusi talo olisi sijainnut Lapinkylällä. *Yllä oleva kartta osoittaa kuitenkin selvästi, että kumpikin talo sijaitsi Niemellä.* Tämä ei sulje pois sitä, että Kakkisten toisesta talosta olisi tullut isossajaossa Lapinkylän Leinola, mutta talon-

siirrosta ei ole löytynyt Sukevan kylän isonjaon pöytäkirjasta nimenomaista mainintaa. Tämänhetkisen tiedon mukaan Leinolan historia alkaa vuodesta 1787, jolloin Jaakko Hatunen muutti Kainuun puolelta Sukevalle. Hatusen kuoltua leski meni uusiin naimisiin Juho Leinosen kanssa, ja talon nimi johtuu tästä. Naapuri, Eerikka Nikkarinen, oli tullut Lapinkylälle mäkitupalaiseksi rippikirjan mukaan jo vuonna 1783.

Sukevan kylän kaksi maakirjataloa ylläpitivät 1700-luvulla ruotusotamiestä. Perimätiedon mukaan sotamiehen torppa oli Piikinahossa, mutta ainakaan tämä kartta ei tue sitä. Sotilastorppa (*Soldats Torp*) on merkitty Sukevanjärven itärannalle suunnilleen nykyisen Hirsikankaan kohdalle.

Toinen yllättävä yksityiskohta on Kauppilanrannan ja Sukevanmäen välille merkitty torppa. Kirkon- ja henkikirjoista saamani käsityksen mukaan Sukevalle alettiin perustaa torppia vasta 10-15 vuotta myöhemmin. Pyrin myöhemmin selvittämään, kuka siinä asui, vai onko kyseessä kartantekijöiden virhe.

Koko Borgströmin ja Krookin pitäjänkartta on ladattavissa zip-pakattuina pdf-tiedostoina osoitteesta

<https://byiisalmi.kuvat.fi/kuvat/lisalmen+historialliset+kartat/>,

jossa on kolme zip-tiedostoa. Tämä kartta on niistä vasemmanpuoleisin. Kaksi muuta tiedostoa sisältävät lisalmen pitäjänkartan 1840-luvulta ja Ylä-Savon kartan 1920-luvulta.

Matti Kumpulainen 19.1.2023 (muutettu ja linkit tarkastettu 23.8.2024).